

۲۳۲۱۲۹۴

www.ketab.ir

(دو نمايشنامه)

قص جنگلها و مرداب نشينان

www.ketab.ir

سویکا، وله، ۱۹۳۴ - م.

Soyinka, Wole

رقص جنگل‌ها و مرداب‌نشینان (دو نمایشنامه) / وله سویکا؛ ترجمه محمد حفاظی

تهران: نشر ثالث، ۱۴۰۱

۲۱۲ ص.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۴۰۵-۸۵۰-۶

کتاب حاضر ترجمه دو نمایشنامه با عنوان‌های «A Dance of the

Forests» و «The Swamp Dwellers» است.

نمایشنامه آفریقایی (انگلیسی)

شناسه افزوده: حفاظی، محمد، ۱۳۱۸ - ، مترجم

رده‌بندی کنگره: PR

رده‌بندی دیویی: ۸۲۲/۹۱۴

شماره کتابشناسی ملی: ۸۹۳۸۳۷۴

PEFC FSC

Paper from well-managed forests
and controlled sources.

کاغذ این کتاب از جنگل‌ها و منابع
کاملاً مدیریت‌شده تهیه شده است.

رقص جنگل‌ها و مرداب تشنجان
(دو نمایشنامه)

وُله سوينكا

ترجمه محمد حفاظی

صفحه آرا: فریدون سامانی پور

طراح جلد: حمید باهو

مجموعه باغ آلبالو (نمایشنامه‌ها)

چاپ اول: ۱۴۰۱ / ۴۴۰ نسخه

لیتوگرافی، چاپ و صحافی: نشر ثالث

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۴۰۵-۸۵۰-۶

همه حقوق محفوظ و متعلق به نشر ثالث است.

قیمت: ۱۱۰۰۰۰ تومان

دفتر مرکزی: خیابان کریمخانزند / بین ایرانشهر و ماهشهر / شماره ۱۵۰ / طبقه چهارم

فروشگاه شماره یک: خیابان کریمخانزند / بین ایرانشهر و ماهشهر / شماره ۱۴۸

فروشگاه شماره دو: اتوبان شهید همت / مجتمع ایران‌مال / طبقه G3 / شماره ۱۸۳

فروشگاه شماره سه: پاسداران / میدان هروی / مجتمع هدیش‌مال / طبقه ششم

تلفن گویا: ۸۸۳۱۰۷۰۰ - ۸۸۳۱۰۵۰۰ - ۸۸۳۰۲۴۳۷ - ۷ - ۸۸۳۲۵۳۷۶

salesspublication.com @salesspublication

یادداشت مترجم

وله سونیکا^۱ برجسته‌ترین نمایشنامه‌نویس نیجریه (یا به گفته جان گستر^۲ «شاید آفریقا») است. شهرت او در مقام نمایشنامه‌نویس سال‌هاست از مرزهای آفریقا گذشته و دست‌کم تا مراکز نمایشی دیگر قاره‌ها رفته است. این شاعر، داستان‌سرا و نمایشنامه‌نویس پیش از آن‌که نوبل ادبیات در ۱۹۸۶، نصیبش شود در ایران شناخته نشده بود و تا آن‌جا که مترجم اطلاع دارد هنوز هم آن‌چنان که در خور مقام اوست به دست‌آوردان ادب و هنر نمایش‌شناسانده نشده است. سال‌ها پیش که در خارج از کشور با چند اثر این ادیب هنرمند آشنا شدم حدس زدم روزی در محافل ادبی و هنری جهان مطرح خواهد شد و مقامی شایسته احراز خواهد کرد. این خود انگیزه‌ای بود در ترجمه نمایشنامه مرداب‌نشینان^۳ و سال‌ها دیرتر، نمایشنامه رقص جنگل‌ها^۴.

آثار ارزنده سونیکا که بارها در نیجریه، اروپا (به ویژه در لندن) و آمریکا بر صحنه رفته‌اند این‌ها هستند: رقص جنگل‌ها، شیر و جواهر^۵، محاکمات

1. Wole Soyinka

2. John Gassner

3. *The Swamp Dwellers*

4. *A Danco of the Forests*

5. *The Lion and the Jewel*

(دردسره‌های) برادر جروا، تبار نیرومند^۲، جاده^۳، متخصصین و دیوانه‌ها^۴ و چند نمایشنامه دیگر. سونیکا شعرهای ارزشمندی هم سروده و داستان‌نویسی را نیز تجربه کرده است، اما بیش‌تر به عنوان نمایشنامه‌نویس شهرت دارد.

بررسی زندگی و به ویژه آثار سونیکا بدون داشتن زمینه‌ای از فرهنگ یوروبا^۵ امری است دشوار. در هر دو مورد پژوهش و تفسیری به کوشش اِلدرد دوروسی می‌جوئد^۶، منتقد و مفسر نامدار ادبیات و هنر آفریقا و استاد زبان انگلیسی دانشگاه سیرالئون، انجام شده است. مترجم بخش‌هایی را که اطلاعاتی جامع و سودمند به دست داده برگزیده که در پی خواهد آمد.

***

وله سونیکا ۱۹۳۴ در شهر آبوکوتا^۷ زاده شد. حتی با نگاهی اجمالی به آثار سونیکا این حقیقت آشکار می‌شود که او از سویی ریشه در فرهنگ یوروبا دارد و از دگرسو مقوله‌هایی را بسی فراتر از نیجریه و آفریقا تجربه کرده است. تحصیلات رسمی و تجربه‌های عملی، سونیکا را با دیدگاه‌ها و اندیشه‌های اندیشه‌ورزان دنیای نوین آشنا کرده است. تصویرها و راز و رمزهای شاعرانه او ریشه‌های سیب‌زمینی نواحی گرمسیری تا مپو^۸ بلوط در نیگل^۹ را در بر می‌گیرد، اما شکل‌گیری این تصویرها، مفاهیم و تصورات در فرهنگ یوروبا (دیرتر به آن اشاره خواهد شد) آغاز شده است.

سونیکا گذشته از این‌که خود یوروبایی است و طبعاً بخشی از فرهنگ آن، توجهی ژرف و بخردانه نیز به فرهنگ مردمانش دارد. اشتیاق ویژه او به زبان،

1. *The Trials of Brother jero*

2. *The Strong Breed*

3. *The Road*

4. *Madmen and Specialists*

5. Yoruba

6. Eldred Durosemi Jones

۷. Abeokuta: شهری در جنوب غربی نیجریه، مرکز استان آبوکوتا.م.

۸. Tegel: شهری در حومه برلین. سونیکا زمانی در کنار دریاچه‌ای در این شهر سردسیری

می‌زیسته و در ارتباط با فضای آن اشعاری سروده است.م.

در ترجمه اندیشمندان‌اش از یکی از شناخته‌شده‌ترین آثار ادبی یورویا انعکاس یافته است. این اثر ارزنده را دی. او. فاگونوا^۱ با عنوان *Ogbojv ode nino Irunmale* به زبان یورویایی نگاشته و سونیکا آن را به انگلیسی و به نام جنگل هزار اهریمن^۲ ترجمه کرده است. او در دیباچه‌ای ادیبانه و در خور اهمیت همه‌آموخته‌ها و تجربه‌های علم زبان‌شناسی را به نمایش می‌گذارد. تبیین او از گزینش واژه «daemons» که در دنیای فاگونوا سکونت دارند باید، به هر طریق ممکن و با هر ترفندی که مترجم ترجیح می‌دهد، از جایگزین کردن واژه‌های معمول و گمراه‌کننده که دیوها، شیاطین و خدایان را در ذهن تداعی می‌کنند به شدت پرهیز کرد. از سوی دیگر، نام‌ها و واژه‌های جانشین‌شده به ضرورت باید واقعیتشان را، با همان کیفیت حیات‌بخش و ایجازی که بی‌تردید در نوشته فاگونوا در زبان اصلی^۳ یورویایی وجود دارد، منتقل کنند. «به طور مثال، یکی از نوآوری‌های سونیکا در مقام مترجم اثر یادشده ابداع واژه‌هایی نوین مانند Gnom (بدون حرف e)، Ghommids، Dewild، Kobold است.

این موجودات که از سنت و فرهنگ یورویا نشئت گرفته‌اند در دنیای فاگونوا و همچنین در جنگل‌هایی که صحنه‌هایی از نمایشنامه‌های سونیکا را تشکیل می‌دهند، به طور مثال در رقص جنگل‌ها، حضور دارند. در همین نمایشنامه جارچی جنگل چنین ندا درمی‌دهد:

آهای، شما ساکنان این جنگل‌ها، ای موجودات پلید

صخره‌وار، شیطانک‌های زمین، ای اجنه درخت‌آسا،

Ghommids، Dewilds، Genie

ای بختک‌ها، ماده‌دیوهای زن‌نما،

1. D. O. Fagunwa

2. *The Forest of a Thousand Daemons*